

Zmanjševanje obremenitev iz kmetijstva na površinske in podzemne vode (EIP VODE)

Vodilni partner: Geološki zavod Slovenije

Ostali člani partnerstva: Grm Novo Mesto - Center biotehnike In turizma; Univerza v Ljubljani, Biotehniška fakulteta, Kmetijski inštitut Slovenije, Oddelek za kmetijsko tehniko; Inštitut za hmeljarstvo in pivovarstvo Slovenije; Kmetijsko gozdarska zbornica Slovenije, Kmetijsko gozdarski zavod Maribor; Farme Ihan KPM d.o.o.; Kmetijsko gospodarstvo Slemenjak; Kmetijsko gospodarstvo Rančigaj; Kmetijsko gospodarstvo Vrabc; Kmetijsko gospodarstvo Zatler

Praktični problem: Kljub pričetku izvajanja Nitratne direktive ter z njo povezanih ukrepov je trend zniževanja koncentracij nitratov v vodah zelo počasen, na mnogih območjih pa opazujemo celo trend povečevanja koncentracij. To stanje je posebej kritično na treh vodnih telesih, ki so kljub dosedanjim ukrepom še vedno v slabem kemijskem stanju zaradi nitratov. Zaradi navedenih dejstev je jasno, da bodo v kmetijski proizvodnji potrebne dodatne aktivnosti oziroma prakse, katerih namen je zmanjšanje izpiranja hranil s kmetijskih površin ob primerljivi količini in kakovosti kmetijskih pridelkov.

Namen in cilji projekta

Glavni cilj projekta EIP-Vode je uvedba okolju oz. vodam prijaznejših kmetijskih praks za pridelavo kmetijskih pridelkov, tako na področju živinoreje kakor tudi poljedelske, vrtnarske, vinogradniške ter hmeljarske kmetijske proizvodnje.

Želimo doseči usmeritev v bolj strokovno in sodobno ravnanje z živinskimi gnojili, kamor spada tudi njihova dodatna obdelava. V okviru projekta bo še posebna pozornost dana izdelavi peletov in komposta iz gnojevke. Dodatna obdelava živinskih gnojil po eni strani zagotavlja učinkovitejšo izrabo hranil pri rastlinah, po drugi strani pa manjšo stopnjo izpiranja nitratov v tla in naprej v vode. Cilj projekta je, da se z dobrimi kmetijskimi praksami v smislu varovanja voda seznanijo čim širša populacija slovenskih kmetovalcev, saj bomo le tako lahko dosegli cilje izboljšanja kakovosti voda, ki jih pred nas postavlja evropska Okvirna vodna direktiva ter iz nje izhajajoči slovenski Načrt upravljanja z vodami.

Pričakovani rezultati

- Vzpostavitev demonstracijskih centrov za prikaz dodatne obdelave živinskih gnojil v KIS Jablje in na Farmi Klinja vas pri Kočevju;
- Vzpostavitev demonstracijskih kmetijskih površin za prikaz kmetijskih praks z zmanjšanim negativnim vplivom na vode na partnerskih kmetijah;
- Vzpostavitev mreže lizimetrov za kvantitativno opredelitev vpliva kmetijskih površin na vode;
- Razvoj izdelave peletov za gnojenje iz trdne faze prašičjega in govejega gnoja;
- Demonstracija kompostiranja svinjske gnojevke iz farme Klinja vas;
- Razvoj prototipa prekrivov lagun za živalsko gnojevko s ciljem zmanjšanja emisij;
- Prenos rezultatov projekta na druga živinorejska gospodarstva ter na kmetijsko in okoljsko stroko.

Dosedanji rezultati projekta

- Na partnerskih gospodarstvih smo določili ter vzpostavili demonstracijske kmetijske površine z vgrajenimi lizimetri za spremljanje količine izpranih nitratov v podzemno vodo.
- Izvedeno terensko vzorčenje vode v lizimetrih, meritve koncentracij nitratov v izcednih vodah.
- Pričetek testiranja tehnologije proizvodnje peletov iz trdne faze svinjske in goveje gnojevke.
- Priprava izvedbenih načrtov za izdelavo prekrivov lagune za svinjsko gnojevko ter pokritega platoja za kompostiranje gnojevke.

Predvidene aktivnosti

- Spomladansko gnojenje demonstracijskih kmetijskih površin na pilotnih kmetijah z novo razvitimi organskimi gnojili – peleti in kompostom.
- Organizacija izobraževanj v obliki svetovanj, delavnic in predavanj za kmete in s tem povečanje znanja o pomenu in načinih dodatne obdelave živinskih gnojil.
- Izdelava video vsebin o možnosti zmanjševanja emisij iz kmetijstva v vode.

Tip projekta: EIP

Ukrep: Sodelovanje iz Programa razvoja podeželja Republike Slovenije za obdobje 2014-2020.

Podukrep: 16.5 Podpora za skupno ukrepanje za blažitev podnebnih sprememb ali prilaganja nanje ter skupne pristope k okoljskim projektom in stalnim okoljskim praksam.

Tematika projekta: Učinkovito in trajnostno gnojenje ter raba vode na kmetijskih gospodarstvih

Obdobje trajanja projekta: 22.10.2019 – 22.10.2022

Višina odobrenih sredstev: 250.000,00€

Pogled kmeta:

Kot vinogradnik v zaledju vodnega vira Klariči pri Brestovici me zanima, kako lahko s spremembo načina gnojenja zmanjšamo onesnaženje kraške podzemne vode. Želimo prispevati k zaščiti tega dragocenega vodnega vira, ki ga tudi sami uporabljamo za oskrbo naše družine in kmetije.

Domen Vrabc, vinogradnik, Pliskovica

Pogled svetovalca:

Z veseljem sodelujemo v projektu EIP- vode, saj sodelujemo s kmetijo Slemenjak na Dravskem polju, ki se nahaja na vodovarstvenem območju. Vzpostavili smo triletni poskus z različnimi načini gnojenja. Na osnovi rezultatov bomo priporočili takšen način gnojenja, da bo tudi kmet zadovoljen s pridelkom in se bo lahko preživel s kmetijsko dejavnostjo.

Marjeta Miklavc, Kmetijsko gozdarski zavod Maribor

Pogled raziskovalca:

V okviru projekta EIP vode naša raziskovalna skupina sodeluje pri spremljavi učinkov pridelave zelenjave na kakovost vode. Posebej nas zanima vpliv namakanja na emisije škodljivih snovi iz kmetijskih tal v podzemno vodo.

Prof.dr. Marina Pintar, Biotehniška fakulteta UL

dr. Janko Urbanc, e-pošta: janko.urbanc@geo-zs.si

Spletna stran projekta: https://www.geo-zs.si/?option=com_content&view=article&id=757